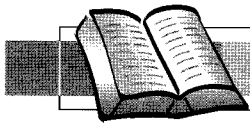

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Hemelvaart

Hij is zeer verheven!

Psalm 47 : 10b

Psalm 47 is door alle eeuwen heen voor de christelijke kerk de hemelvaartpsalm geweest. De joden, die niet in Christus geloven, beschouwen deze psalm als een nieuwjaarslied. Tot op de dag van heden ligt het deksel op hun aangezichten, zij geloven niet in een gekruisigde Christus en dus ook niet in Zijn Hemelvaart. In de orthodoxe Jodenbuurt in Jeruzalem zitten de joodse rabbijnen nog heden ten dage Mozes en de profeten uit te pluizen. Alleen wanneer zij tot God bekeerd worden, wordt het deksel weggenomen. Andere verklaarders denken dat deze psalm dagtekent uit de tijd van de godvruchtige koning Josafat. Tijdens zijn regering hadden Ammonieten, Moabieten en Edomieten een verbond gemaakt om tegen het rijk van Juda op te trekken. Maar op het noodgeschrei van het ganse volk deed de Heere grote wonderen. De profeet Jahaziël sprak tot de koning en het volk, dat ze in deze strijd niet te strijden hadden, de Heere zou het zwaard van de één tegen de ander zetten. Zo is het ook geschied. Nooit is er wonderlijker strijdmacht de vijand tegemoet gegaan. Het waren geen stoottroepen, die voorop gingen, maar zangers, die met vreugdegeroep en lofzang de Heere prezen, zeggende: Looft de Heere, want Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid. Met nog andere verklaarders geloven we echter, dat Psalm 47 ziet op de opvoering van de ark naar de stad Davids. Deze opvoering was een

schaduw van de Hemelvaart van Christus. Het geestelijke Israël zag in de opvoering van de ark een geestelijke en eeuwige achtergrond. De ware Israëliet, in welke geen bedrog was, begreep dat de dienst der verzoening een zaak was, die straks alle volkeren zou aangaan. Vandaar lezen we dan ook in het tweede vers: "Al gij volken, klapt in de hand, juicht Gode met een stem van vreugdegezang".

De Heere had tot Abraham gezegd: In uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden. Deze voorzegging nu heeft in de hemelvaart van Christus haar vervulling gekregen. Daarin heeft de Heere Zijn discipelen onderwezen. Hij heeft met hen gesproken over de dingen, die het koninkrijk Gods aangaan. Tot die gemeente, die Hij kocht met Zijn eigen bloed, behoren ook Filistijnen, Tyriërs en Moren. O, al gij volken, klapt in de hand, juicht Gode met een stem van vreugdegezang. Hier is de herstelling van de breuk tussen hemel en aarde. Wie voert ten hemel? Wie is zeer verheven? Wie is met eer en heerlijkheid gekroond? De mens Jezus Christus, het tweede hoofd van allen die in Hem begrepen zijn. Het eerste hoofd Adam sloot de hemel, de laatste Adam heeft de hemel geopend. Zegenend scheidde Hij van de aarde, Hij voert ten hemel op vol eer. Zijn hemelvaart is oorzaak van grote blijdschap. David huppelde met alle macht voor het aangezicht des Heeren. De dag dat de ark werd opgevoerd, was

een dag van goede boodschap. De dag van Christus' hemelvaart is voor de Kerk een dag van blijdschap, want God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der bazuin. De discipelen keerden naar Jeruzalem terug met grote blijdschap. Voorheen was het vertrek van de Heere Jezus hun tot droefheid, maar nu zij achter de betekenis van Zijn hemelvaart waren, vulde blijdschap hun zielen.

De Heere bringe ook ons achter dat heilgeheim, dat aan Zijn vrinden, naar Zijn vreeverbond wordt getoond. Wat ging de Heere Jezus dan doen in de hemel? Ook dat zal ons de dichter zeggen. Zie maar naar het vijfde vers:

Hij verkiest voor ons onze erfenis, de heerlijkheid van Jacob, dien Hij heeft liefgehad. Het volk van Israël ging na een veertigjarig omzwerven in de woestijn, Kanaän in om dat erfelijk te bezitten. Zo gaat de Heere Jezus plaats bereiden voor zwerwers, die belijden dat ze gasten en vreemdelingen hier op aarde zijn. Vanuit de hemel houdt Hij een wakend oog op Zijn onderdanen in de strijd. Hij leert en bestuurt hen naar Zijn Woord. Het is, zoals McCheyne dicht: Mijn Jezus geleidt mij door deez' aardse woestijn. Gestorven voor

Inhoud

Meditatie: Hemelvaart	1
Commentaar:	
De kerk in de samenleving	2
Ziekten in de bijbel	4
Een oproep om mee te zuchten	5
De graadmeter van een geschiedenis (1)	6
Reactie op: "We komen er nog veel te kort"	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	9
Predikbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

*****
Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

*****
Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@klikSAFE.nl

*****
Advertenties € 0,50,- per mm.
Familieberichten
€ 0,40,- per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

*****
Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

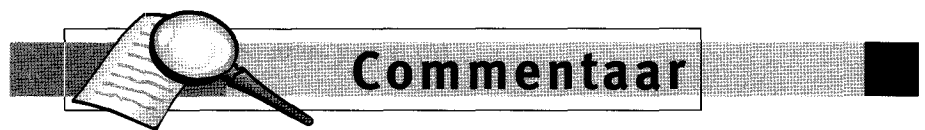
*****
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:
voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland, per jaar:
Europa € 56,-
Canada \$ 98,-
Amerika \$ 85,-

*****
De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

mij, zal mijn zwanenlied zijn. Hij is zeer verheven, Hem is een Naam gegeven boven alle namen. Moest dan de hemelvaart van Christus geen oorzaak van blijdschap zijn voor alle geestelijke woestijnreizigers? O, wij hebben in Adam onze erfenis verloren, maar uw Hoofd Christus is Erfgenaam en Erflater, Hij heeft alles teruggenomen. Een opwekking is dan ook op zijn plaats, daarom lezen we ook tot vijfmaal toe in deze psalm: psalmzingt! Het geestelijk leven van Gods volk is vaak gelijk aan een uitdrogende beek. De bekommernis kan het hart zo nederbuigen. Dan weer hijgen ziel en lichaam en dorsten naar God in een land, dor en mat zonder water. Met

Asaf zeggen zij: zou de Heere ook weten van mijn droevig lot? O, volk, hef uw hoofden eens op, ga eens uit uzelf, schud de moedeloosheid eens van u af. Zou het Hoofd Christus Zijn leden vergeten? Heeft Hij niet alles, wat Zijn volk gevangen hield, gevangen genomen? Heeft Hij niet beloofd, dat Hij terug zal komen? Dat Hij de hoop Zijner ellendigen niet zal vergeten? Psalmzingt Gode, psalmzingt, psalmzingt onze Koning, psalmzingt. Want God is een Koning der ganse aarde; psalmzingt met een onderwijzing. Hij is zeer verheven.

Wijlen ds. A. Hofman

De kerk en de samenleving

Belangstelling

Hoe ziet een gemiddelde Nederlander de kerk? Ik kom op deze vraag naar aanleiding van een recent boek van Alister Mc Grath, *De ondergang van het atheïsme*. In dat boek signaleert Mc Grath voor Engeland dat veel mensen (in Engeland zelfs een royale meerderheid!) zichzelf als christelijk zien, maar niet naar de kerk gaan. Hij schrijft daarover het volgende: "Ongeveer 42 miljoen mensen - 72 procent van de bevolking - omschreven zich als christenen. Betrekkelijk weinigen van hen waren kerkgangers, een pastoraal probleem dat de christelijke kerken zeker moeten onderzoeken en aanpakken." Hoewel de kerken in Engeland zondags over het algemeen leeg zijn, zien toch steeds meer mensen zichzelf als christelijk. De secularisatiethese uit de godsdienstsociologie, die zegt dat naarmate een samenleving moderner wordt de aanwezigheid van de godsdienst zal afnemen, blijkt niet helemaal op te gaan. Uiteraard valt er op deze signalering van Mc Grath, naar aanleiding van een volkstelling uit 2001, wel het een en ander af te dingen. De betrouwbaarheid van de gegevens is bijvoorbeeld een belangrijk vraagpunt. Een andere

vraag is wat "christen zijn" voor de mensen die een positief antwoord gaven precies inhoudt. Niettemin blijft staan dat de belangstelling en de betrokkenheid op de religie in het algemeen en het christelijke geloof in het bijzonder sedert de jaren 90 eerder toeneemt dan afneemt. Religie kan en mag weer. Mensen zien zichzelf weer als christen. Opmerkelijk! De belangstelling voor de kerk echter neemt niet of nauwelijks toe. Uit allerlei onderzoek blijkt dat de belangstelling voor de kerk nog steeds afneemt. Vooral de traditionele kerken brokkelen gestadig af. En het kerkbezoek daalt nog steeds. Vandaar de vraag: hoe ziet een willekeurige iemand de kerk?

Nederland

Uiteraard zullen de cijfers uit Engeland niet één op één geldig zijn voor de Nederlandse samenleving. Nederland is het meest gesecculariseerde land van Europa. Het aantal mensen dat nog iets heeft met het christendom ligt in ons land beduidend lager dan in Engeland. Op grond van onderzoek van bijvoorbeeld het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) denk ik dat het percentage ergens rond de 40% zal zijn. Het aantal bijbelgetrouwe christenen

(mensen die bijvoorbeeld één keer per week een kerkdienst bezoeken) is ondertussen gedaald naar minder dan 10% van de bevolking. En om niet meer te noemen: het bevindelijke volksdeel belooft ongeveer 400.000 tot 500.000 mensen, ongeveer 3%. Ter illustratie: het aantal islamitische medeburgers belooft inmiddels het dubbele van dit getal. Er zijn in Nederland dus circa 1 miljoen islamitische medeburgers. Voor het overgrote deel van de bevolking heeft religie en christendom echter weinig met het dagelijkse leven te maken. Enkele jaren geleden formuleerde burgemeester Cohen van Amsterdam dit als volgt: "In het publieke domein speelt religie, of wat de kerken aan hun gelovigen voorhouden, nauwelijks of geen rol. Niemand in Nederland is bang voor de macht van dominees of pastoors. Vrijwel niemand, althans tot voor kort, die zich druk maakt over de vraag of de overheid zich met kerk en religie mag bemoeien of niet" (*NRC-Handelsblad* 3 juni 2004). Weliswaar gaan er in ons land relatief nog wat meer mensen naar de kerk, maar het zal niet zo zijn dat meer dan 70% van de bevolking zichzelf als christelijk wil zien. Daarvoor is de secularisatie te diep doorgedrongen in ons vaderland. Op dit punt zijn de ontwikkelingen in Engeland qua richting toch iets anders dan in Nederland.

Voorbeelden

Toch neemt ondanks alles ook in ons land de belangstelling voor religie eerder toe dan af. En dat is na de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw een belangrijk en opmerkelijk verschijnsel. Een verschijnsel overigens dat ieder met eigen ogen kan constateren. Laat ik enkele voorbeelden noemen. In de boekhandel breidt het aantal schappen met religieuze boeken steeds verder uit. In de winkel van De Slegte in Amersfoort werd onlangs de hoeveelheid meters boeken met religie aanzienlijk vermeerderd. Ook in de reguliere boekhandel zie je dat verschijnsel. Boeken met een religieuze inhoud worden bovendien ook steeds meer verkocht. Los van de vraag hoe we dat nu willen beoordelen, is het wel opmerkelijk dat de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) in 2005 het boek van het jaar is geworden. Ruim 30 jaar geleden was zo iets denk ik uitgesloten. In de media zie je hetzelfde fenomeen. Er wordt uitvoerig aandacht besteed aan religieuze zaken. Een krant als het

NRC-Handelsblad heeft het daar wel eens moeilijk mee, maar bij de verkiezing van de jongste paus kon men toch echt niet achterblijven. Ook in die liberale krant werd daar, in tegenstelling tot het verleden, vrij uitvoerig, zij het bepaald niet van harte, over gerapporteerd. Ik zal niet meer dingen noemen, maar religie mag weer, hoewel ook in ons land de kerken bepaald niet voller worden. Opmerkelijk: toenemende belangstelling voor religie en steeds leger wordende kerken. Vandaar mijn vraag: hoe ziet een Nederlander de kerk? En kan en mag een kerk wat doen om mensen weer binnen haar muren te krijgen? Mc. Grath ziet hier "een pastoraal probleem dat de christelijke kerken zeker moeten onderzoeken en aanpakken".

Somber

Het beeld van de kerk is helaas niet erg rooskleurig. De grote media komen af en toe met rapportages over bijvoorbeeld het gebeuren rond de totstandkoming van de PKN. Daar wordt een gemiddeld mens natuurlijk niet blij van. Het recente gebeuren rond de naam van hervormd gereformeerden die niet zijn meegegaan in de PKN is wel een treurig dieptepunt als het gaat over de beeldvorming van de kerk in Nederland. Los nu maar even van de schuldvraag, is ieder het er wel over eens dat dit bijbels gezien gewoon niet kan (1 Kor. 6:1). Niettemin gebeurt het wel. Het valt een gemiddelde Nederlander natuurlijk niet kwalijk te nemen dat hij daarvoor weinig respect en belangstelling zal kunnen opbrengen. Ook de kleinere kerkverbanden bieden helaas geen opwekkend beeld. Ook daar is er meer dat kennelijk scheidend werkt dan verbindend. Erg veel eenheid en werfkracht heeft de kerk in Nederland helaas ook niet. De kerk staat ook niet als een lichtend licht (Matt. 5:14) in de samenleving. Er gaat over het algemeen weinig van de kerken uit en alertheid naar de samenleving is er evenmin. Onlangs stond daar in het ND nog een artikel over. De Amsterdamse hoogleraar James Kennedy schreef over een enkele Amerikaanse collega's die speciaal naar Nederland wilden komen om alhier met eigen ogen te zien hoe de kerken omgaan met de secularisatie. "Deze week ontving ik e-mailtjes van twee dominees uit Amerika die naar Nederland wilden komen om meer te leren over de werkwijze van de Nederlandse kerken bij het verspreiden van

het Evangelie in een post-christelijke samenleving. Ze veronderstelden dat de Nederlandse kerken, vanwege het feit dat zij omringd zijn door niet-christenen, speciale inzichten en praktijken hadden ontwikkeld waar de Amerikaanse kerken ook lering uit konden trekken. Het is natuurlijk mooi dat deze Amerikaanse christenen graag wilden leren van Europese christenen over de wijze waarop zij hun roeping gestalte kunnen geven. Maar ik ben bang dat ze teleurgesteld zullen zijn wanneer ze in Nederland aankomen. De meeste Nederlandse kerken hebben geen duidelijke ideeën over hun missie in een post-christelijke wereld" (25 maart 2006).

Kennedy, hoogleraar geschiedenis aan de VU, wijt dit verschijnsel aan onvoldoende "besef van kerkelijke roeping". Ik ben geneigd de hoogleraar op dit punt gelijk te geven. De presentie van de kerk in de samenleving is helaas minimaal en veelal niet erg positief. Kortom, de vragen nemen toe, religie komt meer en meer op de agenda, mensen raken op de een of andere manier weer gevoelig voor godsdienstige vragen maar, helaas de kerken blijven het antwoord op dit alles veelal schuldig. Van een roeping richting het geheel van de samenleving, in weerwil van alles waar onze belijdenis op hamert in bijvoorbeeld in artikel 36 van de NGB en in weerwil van het streven van de Nadere Reformatie inzake de publieke gestalte van de kerk, ontbreekt kennelijk het besef en het elan om hier daadwerkelijk wat aan te doen.

Tien keer gereformeerd

Kan het ook anders? Uiteraard moeten we de moeilijkheden die er op dit terrein liggen niet onderschatten. De massale secularisatie werkt verstikend en verlamdend. Dat kan ieder waarnemen. Toch zijn er ook voorbeelden dat het anders kan. Mc. Grath wijst op de Pinksterbeweging. Vanzelf kunnen en willen we hem daarin niet bijvallen. De Pinksterbeweging is qua leer en optreden voor ons geen norm en voorbeeld. Dat staat te ver af van de gereformeerde belijdenis. Toch zijn er in de Nederlandse kerk ook wel eens perioden geweest dat men zich meer en nadrukkelijker bezig hield met de plaats van de kerk in de samenleving. Ik noemde reeds de Nadere Reformatie. Iemand als Cornelis Udemans hield zich nadrukkelijk bezig met allerlei maatschappelijke vraagstukken

en het doorlichten daarvan vanuit Gods Woord. Ds. A. Vergunst schreef daarover boeiende artikelen die te vinden zijn in het boek *Neem de wacht des HEEREN waar*. Maar ook in het meer recente verleden zijn er wel aanzetten geweest binnen de gereformeerde gezindte om toch eens wat meer en wat duidelijker als gereformeerde belijders naar buiten te treden. In dit verband noem ik het boekje *Tien keer gereformeerd*. Dit boekje werd in 1973 uitgegeven en de medewerkers, de inleidingen en de bedoeling zijn opmerkelijk en leerzaam; ook voor vandaag de dag. Bij herlezing van dat boekje bekruipt mij zelfs een zekere moedeloosheid en weemoed. Toen, in 1973 waren tien bekende voorgangers in staat en bereid om samen iets te schrijven (voor *De Waarheidsvriend*, het orgaan van de Gereformeerde

Bond in de Hervormde kerk) over de kerk in Nederland. Ds. Vergunst schreef onder het opschrift: Wie zou niet wenen. Het is die inzet en die toon die helaas, voor zover ik kan nagaan, in kerkelijk Nederland is verdwenen. Elke kerk heeft zo zijn eigen agenda. En daar is men druk mee. Het valt dan ook, denk ik, niet te verwonderen dat gemiddelde Nederlander niet zoveel ziet in de kerk. Mc. Grath heeft in dit opzicht gelijk: de kerk heeft een probleem en dat zou toch eens moeten worden opgepakt. Het Evangelie van Christus dringt ertoe. De gereformeerde belijdenis getuigt ervan. Helaas de kerken komen er niet toe. Wat is er, anno 2006, toch aan de hand met de kerk in Nederland?

Amersfoort,

ds. W. Visscher

Ziekten in de Bijbel

De jongen met hoofdpijn

En het zeide tot zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! (2 Koningen 4:19)

Eén gebeurtenis uit mijn studententijd kan ik me nog goed herinneren. De hoogleraar neurochirurgie had een Bijbel meegenomen naar de collegezaal. Ter inleiding van zijn college las hij een stukje uit de Bijbel voor. 'Toen nu het kind groot werd, geschiedde het op een dag, dat het uitging tot zijn vader, tot de maaiers. En het zeide tot zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd!' Vervolgens ging de professor in op het onderwerp hersenbloeding.

De Sunamitische vrouw

De geschiedenis van de jongen met hoofdpijn verplaatst ons naar de tijd van de profeet Elisa. Op zijn reizen komt Elisa regelmatig bij een boerenechtpaar in Sunem, een dorpje tussen Samaria en de Karmel. Deze aanzienlijke mensen hebben bij hun grote bezit echter een groot kruis. Ze zijn namelijk kinderloos. Tussen de vrouw en Elisa ontstaat een geestelijke band. De profeet spreekt het Woord van God! Dat geeft bij de vrouw hoge achting voor de gezant Gods. Daarom laat ze op het dak van het huis een kleine opperkamer voor de profeet maken

waar hij kan rusten. Elisa is de vrouw dankbaar voor haar hartelijke herbergzaamheid en vraagt wat hij voor haar kan doen. Daarop zegt de Sunamitische vrouw: 'Ik woon in het midden mijns volks'. Dit zijn wonderlijke woorden, vooral als we zien op het kruis van de vrouw. Ze betekenen namelijk: we hebben het goed zoals het nu gaat. De vrouw heeft dus mogen buigen onder Gods voorzienig beleid van de kinderloosheid. Als Elisa, door God gemachtigd, zegt dat zij en haar man volgend jaar een kind zullen hebben, kan de vrouw het aanvankelijk niet geloven. Maar de Heere maakt dit woord van belofte waar. Precies een jaar later wordt een jongen geboren. Hoe hij heet, weten we niet.

De jongen

Het is in de drukke tijd van de gersteoogst. Vader is op het land met zijn maaiers aan het werk. Hun zoontje is nu zo groot geworden dat hij alleen naar het land kan lopen. Wellicht is hij een jaar of vijf. Hij gaat bij het werk van zijn vader kijken. Maar op het land gekomen wordt de jongen vrij plotseling ziek. Hij klaagt vanwege de heftige hoofdpijn: 'Mijn hoofd, mijn hoofd!' Snel brengt een van de knech-

ten het zieke kind naar huis. Daar neemt zijn moeder hem zorgzaam in haar armen. Tegen de middag blaast de jongen in haar schoot de laatste adem uit. Wat een smart voor het moederhart om haar kind af te staan aan de onverbidde dood.

Een zonnesteek?

De vraag dringt zich op: welke aandoening maakte de jongen zo dodelijk ziek? De meeste verklaarders denken aan een zonnesteek. Verrassend vond ik dat de hoogleraar neurochirurgie dacht aan een hersenbloeding. Wat is het meest waarschijnlijk?

Het voornaamste argument voor het oplopen van een *zonnesteek* is de vermelding dat het kind hoofdpijn kreeg toen het bij zijn vader en de maaiers was (vers 18). Het was de tijd van de gersteoogst (vers 42). Automatisch denken we daarbij aan een warme dag waarop de zon staat te branden aan een wolkenloze hemel. Hoewel de Bijbel dit laatste niet vermeldt, zou een zonnesteek wel een goede mogelijkheid kunnen zijn. In het apocriefe boek *Judit* vinden we een soortgelijke, meer uitgebreide, mededeling van een zekere Manasse die stierf in de dagen van de gersteoogst: 'Want hij stond bij degene die de schoven bond in het veld, en de hitte kwam op zijn hoofd, en hij viel te bed, en stierf in zijn stad Bethulië (8:2,3)'. Hoe ontstaat een zonnesteek? De zonnestrallen op het hoofd ontregelen de thermostaat in de hersenen. Hierdoor wordt het lichaam niet meer afgekoeld. Verschijnselen zijn een rode huid (vaak door verbranding), koorts, misselijkheid, braken, duizeligheid, hoofdpijn, bewustzijnsverlies en zelfs coma. Een kind is bovendien meer vatbaar voor een zonnesteek dan een volwassene doordat het weinig vochtreserve heeft. De enige en levensreddende behandeling is de lichaamstemperatuur zo snel mogelijk omlaag brengen door verkoeling.

Toch vinden we in de Schrift nóg een aantal feiten beschreven, die een zonnesteek minder waarschijnlijk maken. De gebeurtenis vond namelijk plaats in de ochtend. De zon stond nog niet hoog. Het warmste deel van de dag moest nog komen. Ook is de tijd van de gersteoogst meestal niet de warmste tijd van het jaar. De gersteoogst vindt in Israël plaats in april, enkele weken voor de tarweoogst. Verder roept de plaats van het overlijden vragen op. De jongen stierf thuis, dus in de schaduw

Een oproep om mee te zuchten

De dagen van onderzoek door het Curatorium van onze Theologische School zijn aanstaande. Op maandag 29 en dinsdag 30 mei zal dit zo de Heere wil en wij leven geschieden. Dagen van groot belang voor de kring van onze gemeenten. Van harte roepen wij de kerkenraden en de gemeenten op tot voorbede, in het bijzonder op de aan de dagen van onderzoek voorafgaande zondag 28 mei. Die voorbede moge ambtelijk tijdens de erediensten en persoonlijk in de binnenkamer plaatsvinden. Als de vervulling van de ambten op en onder de kansel gemist wordt, is de gemeente geen levende gemeente in de volle betekenis van het woord. Dat mocht in de dagen van het onderzoek de beleving van het hart zijn van de curatoren en de docenten en bij degenen die onderzocht worden.

Dan zal de Koning van de Kerk getuigenis geven aan Zijn werk in degenen die onderzocht mogen worden. Dan mogen zij die ons van de

hemel als hemelvaartsgeschenken van Koning Jezus worden toegeschikt, toegelaten worden. Dan zal er verwondering zijn dat de Heere om Zijns Naamswil nog aan onze gemeenten ondanks al onze zonden uit genade wil gedenken. De Heere verlichte en leide de broeders die onderzocht worden en ons die hen mogen horen. Paulus schreef uit zijn gevangenis te Rome aan zijn geestelijke zoon Timotheüs: "En hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe mensen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leren" (2 Tim. 2:2). Wie is tot deze dingen bekwaam? Niemand, dan alleen degenen die van hun eigen onwaardigheid en onbekwaamheid overtuigd, het alleen van Hem mogen verwachten Die heeft geroepen en het ook doen zal.

Voor de tentamens en de examens, die worden gehouden op D.V. dinsdag 20 en woensdag 21 juni, mogen wij de studenten en docenten met de

curatoren ook in uw voorbede aanbevelen. Van alle arbeid die in het Koninkrijk Gods mag geschieden, geldt dat het mensenwerk is. Daar kleven door de zonde zoveel fouten en gebreken aan. Maar gelukkig dat Jezus er is! Daarom zal door Zijn verzoenend lijden en sterven er straks een volmaakte Kerk zijn, waarin de oprechten nooit meer behoeven te zuchten over hun inwonend verderf. Dan zal God in Hem alles en in allen zijn. Hier blijft het maar een zuchten, o Heere treedt niet met ons in gericht? Want niemand die leeft zal voor Uw Aangezicht rechtvaardig zijn. Ons gebed met de Kerk van de oude dag mag wel zijn: "Verlos Uw volk, en zegen Uw erve, en weid hen, en verhef hen tot in eeuwigheid" (Psalm 28:9).

Namens het curatorium
en de docenten,

Ds. J.W. Verweij, secretaris

en waarschijnlijk in de koelte. En eigenlijk past ook de kreet 'mijn hoofd, mijn hoofd' niet zo goed bij een zonnesteek. De gebeurtenis doet meer denken aan het optreden van een acute hevige hoofdpijn. Bij een plotseling ontstane hoofdpijn hebben we waarschijnlijk te maken met een *hersensbloeding*. Als dit voorkomt op kindereleeftijd, dan is de oorzaak meestal een *arterioveneuze malformatie*. Dit is een vaatmisvorming tussen een slagader (arterie) en een ader (vene). Deze afwijking, die al bij de geboorte aanwezig is, kan in de loop van het leven scheuren waardoor een bloeding ontstaat. Persoonlijk denk ik dat een bloeding uit een arterioveneuze malformatie de meest waarschijnlijke oorzaak is waarom de jongen hoofdpijn kreeg en stierf in de armen van zijn moeder.

Beproefd geloof

Na het sterven van haar zoontje legt de moeder het levenloze lichaam op het bed van de profeet. Tegen haar man zegt ze niets van zijn overlijden. Ze

zegt alleen maar: 'sjaloom'. In haar hart leeft wat hoop dat het weer goed zal komen. Zo snel als ze kan gaat ze naar de profetenschool op de Karmel, waar Elisa wel zal zijn. Hiervoor moet ze zo'n 25 kilometer reizen. Als ze enkele uren later bij Elisa komt, valt ze voor hem neer en grijpt zijn voeten. Daarmee toont ze dat ze in grote nood verkeert. Op haar knieën stort ze haar hart voor hem uit. Het breekt eruit: 'Heb ik een zoon van mijn heer begeerd? Hoe heeft God dat kunnen doen? Waarom heeft de Heere mij eerst, tegen alle verwachting, een zoon geschonken, om hem zo spoedig weer weg te nemen?' We zien bij de vrouw een mengeling van hartstochten: droefheid, hoop, verwijt, geloof, vrees en verlangen. Het buitelt door elkaar heen. Wat wordt haar geloof zwaar op de proef gesteld! Zal ze met Gods beloften bedrogen uitkomen? Het is haar een raadsel dat de Heere afbreekt wat Hij geplant heeft. Toch is ze bij het goede adres. Met haar bittere leed vlucht ze tot de man Gods. Daar doet

ze geweld op het koninkrijk Gods. Het moet ons wel opvallen dat ze niet met Gehazi meegaat, die de staf van Elisa op het gezicht van haar zoon moet gaan leggen. Nee, ze vertrouwt niet op een middel. Ze verbindt zich aan God en aan Zijn knecht. Dit blijkt uit haar woorden: 'Zo waarachtig als de HEERE leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten'. Elisa voelt wat de vrouw wil en gaat met haar mee naar Sunem.

De opwekking

Als Elisa de opperkamer binnenkomt, ziet hij op het bed de dode jongen liggen. De profeet doet de deur dicht en bidt tot de HEERE. Dan gaat hij op het kind liggen. Elisa legt zijn mond op de mond van de jongen. Hetzelfde doet hij met z'n ogen en z'n handen. Hij maakt zich één met het gestorven kind. Door de kracht van Christus wordt het lichaam van het kind warm. Daarna loopt Elisa door het kamertje en strekt zich opnieuw over de jongen uit. En dan...! De jongen niest zeven keer. Hij doet zijn ogen open. Hij leeft! God

doet wonderen op het gebed. Elisa laat de moeder van de jongen roepen. Weer valt een tere trek op in het handelen van de vrouw. Want éérst valt ze in erkenning neer voor de man Gods. Vervolgens sluit ze haar zoon levend in haar armen. Wat vinden we de wonder-

lijke geschiedenis prachtig samengevat in Job 5:18: *Want Hij doet smart aan en Hij verbindt; Hij doorwondt en Zijn handen helen.*

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

Kampen sinds 1954 zo sterk veranderd? Wat heeft dat ons te zeggen? In het herdenkingsboek brengen de samenstellers een tweedeling aan in de geschiedenis van de predikantsopleiding te Kampen. Het eerste hoofdstuk beschrijft de periode 1854 tot 1945, waarna een nieuw hoofdstuk de "Nieuwe wegen" beschrijft die 1945 werden ingeslagen. Hoe voltrok zich de stille revolutie in Kampen, zo vragen de auteurs zich af.

De graadmeter van een geschiedenis

(1)
Dat de Gereformeerde Kerken in Nederland sinds de jaren zestig van de vorige eeuw in leer en leven haast onherkenbaar zijn veranderd, is bekend. "De stille revolutie", zo typeerde prof. dr. G. Dekker deze ontwikkeling eens. In enkele informatieve herdenkingsboeken kunnen we lezen dat deze revolutie nauw samenhangt met de ontwikkelingen aan de predikantsopleidingen van de Gereformeerde Kerken. We zouden de ontwikkelingen aan deze instellingen een graadmeter kunnen noemen van een geschiedenis.

In 2004 bestond de Theologische Universiteit Kampen (ThUK) 150 jaar (de status van universiteit kreeg de opleiding overigens pas in 1987). Een jaar later herdacht de Vrije Universiteit (VU) te Amsterdam haar 125-jarig bestaan. Reden genoeg om de geschiedenis van deze onderwijsinstellingen nog eens te beschrijven. Over de geschiedenis van de VU willen we in een volgend artikel schrijven, nu willen we ons bezighouden met de ontwikkelingen in Kampen en daarbij de vraag stellen welke lessen de geschiedenis ons voorhoudt.

Titel

Opvallend is de titel van het herdenkingsboek dat dr. B. de Graaf samen met dr. G. van Klinken schreef: *Geschiedenis van de Theologische Universiteit in Kampen 1854-2004*. Op zichzelf gezien niets bijzonders. Het is een neutrale en daarmee ook bescheiden titel. Vergelijken we deze echter met de titels van eerdere herdenkingsboeken, dan zien we een opvallend verschil. In 1954, bij het honderdjarig bestaan van de Kamper

opleiding, verscheen een boek onder de titel *Sola Gratia*. Ds. W. de Graaf schreef in datzelfde jaar een boek dat de robuuste titel meekreeg *Een monument der Afscheiding*. De boodschap in deze boeken was duidelijk. De predikantenopleiding van de Gereformeerde Kerken was een 'monument' dat 'alleen door genade' (*Sola Gratia*) aan de kerken was geschonken en waarop de kerken dus heel zuinig moesten zijn. Nog weer eerder, in 1924, schreef dr. H. Bouwman (bekend van het gereformeerde kerkrecht) een jubileumuitgave onder de titel *Onder veilige hoede*. Ook hierin lag een boodschap. Onder de bescherming van Gods voorzienigheid had de school in Kampen een plaats gekregen binnen de Gereformeerde Kerken.

De neutrale titel van het nieuwste herdenkingsboek krijgt daarmee iets afstandelijks. De auteurs voelden zich kennelijk niet gedrongen om Gods leiding rond de Kamper universiteit te beschrijven. Zette *Sola Gratia* in met een blik in de gevangenis waar Hendrik de Cock, de vader van de Afscheiding, drie maanden moest blijven, maar waar de Heere Zich niet onbetuigd liet en De Cock wel eens met Paulus en Silas in de kerker mocht zingen, de openingszin van het nieuwste herdenkingsboek luidt heel anders: "Als fenomeen stond de Afscheiding van 1834 niet op zichzelf". Ook heeft het nieuwste boek niet het doel om de "band tussen de kerken en haar theologische akademie te bevestigen en te vernieuwen", zoals het in het woord vooraf van *Sola Gratia* werd verwoord. "Centraal staan de mensen", zo lezen we nu in het woord vooraf. Het boek is een "analyse van wat mensen bewoog". Laten we daar eens naar gaan kijken. Waardoor is het klimaat in

Uit de nood

De Afscheiding van 1834 greep snel om zich heen. In enkele jaren tijd ontstonden tientallen gemeenten. Ambtelijke leiding was dringend gewenst, maar het aantal predikanten was klein. Daarom gaven verschillende voormannen van de Afscheiding les aan jongemannen om hen op te leiden tot het predikantschap. Deze opleidingen waren dus uit de nood geboren: het aantal predikanten was veel te klein en de predikantsopleidingen aan de Nederlandse universiteiten waren vaak vrijzinnig van karakter.

Een hoogtijdag voor de afgescheiden kerken was de zesde december van het jaar 1854. Na enkele jaren van onderhandelen tussen de regionale predikantsopleidingen opende de school te Kampen haar deuren. Er waren direct al 40 studenten en vier docenten: T.F. de Haan, S. van Velzen, A. Brummelkamp en Helenius de Cock, zoon van Hendrik de Cock, die in 1842 op nog jonge leeftijd was overleden. Het was echt een school van de kerken, zoals onze Theologische School aan de Boezemsingel het nog is: er kwam geen cent subsidie van de overheid. Ook hadden de studenten een behoorlijk verschillende vooropleiding. Sommigen hadden slechts lagere school. In de ogen van de kerken was niet de vooropleiding beslissend, maar de roeping tot het ambt. Wel werden alle studenten geacht flink hun schouders onder de studie te zetten. Ook nu kunnen we een lijn trekken naar onze Boezemsingel.

De school in Kampen groeide. In 1879 waren er al 87 studenten. Bekwame docenten als Herman Bavinck en L. Lindeboom vonden hun weg naar Kampen. Moeilijke tijden braken aan toen in Amsterdam de Vrije Universiteit werd opgericht. Vanaf het begin had dit geesteskind van Abraham Kuyper een uitgesproken ideaal dat na de Doleantie van 1886 nog duidelijker werd: een christelijke universiteit, die

als een zoutend zout mee zou bouwen aan een samenleving naar de ideeën van Kuyper. Erger dan de oprichting van de VU was het vertrek van Bavinck naar deze instelling. Bijna de helft van de studenten uit Kampen ging met hem mee, evenals de bewaame docent P. Biesterveld. In later tijd onderging de Kamper opleiding opnieuw een geduchte aderlating door de Vrijmaking van 1944. De geziene en bewaame hoogleraren S. Greijdanus – die het bijwonen van de Matthäuspassion van J.S. Bach afraadde – en K. Schilder werden afgezet. Nu vertrokken er 80 van de 125 studenten! Ze vertrokken overigens niet uit de stad Kampen, want de universiteit van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) is ook in Kampen gevestigd. De hanzestad aan de IJssel telt nu twee predikantsopleidingen, aan de Broederweg en aan de Oudestraat.

Herkenning

Lezend in de geschiedenis van de Kamper opleiding in de eerste eeuw van haar bestaan komen we heel wat tegen dat herkenning oproept. Iemand als prof. L. Lindeboom stond pal voor het absolute gezag van Gods Woord. Nooit mag de Bijbel aan de toets van de moderne wetenschap worden onderworpen, stelde hij. Het was voor hem óf óf: de Bijbel als zelfmededeling van God of de Bijbel als een verzameling menselijke geschrijften uit lang vervlogen eeuwen. Is het niet het tragische dat de Kamper universiteit bij de eerste overtuiging begon en bij het laatste is uitgekomen?

En toch valt ons ook in de eerste tijd van de opleiding iets op. Niet zo vaak klinkt in de geschiedenis van de instelling de overtuiging door dat een eerste vereiste voor een predikant de vreze des Heeren is en dat er ook binnen de muren van de opleiding iets tastbaar zal moeten zijn van deze Godsvreze. Opvallend zijn de eisen die S. van Velzen formuleerde voor het toelatingsexamen: "roepingsbesef, goede gezondheid, goed verstand en de benodigde financiële middelen".

Het is waar, Herman Bavinck benadrukte in een rectorale rede dat leven, geestelijk leven het kennen van de enige waarachtige God en van Jezus Christus is (naar Johannes 17:3). Maar verder valt op dat er in Kampen nogal wat aandacht werd geschonken aan de niet-christelijke literatuur uit de oudheid, aan het vak filosofie en aan de eigentijdse cultuur. Een typerend zin-

netje lezen we in het herdenkingsboek over de jaren tachtig van de negentiende eeuw. "Een nieuwe generatie studenten trad aan voor wie het predikantschap niet alleen een roeping was, maar ook een vorm van zelfontplooiing". Het bevindelijke element kreeg binnen dit studentenkorps minder aandacht, terwijl het streven naar wetenschappelijkheid sterker werd. Dat moest zich op den duur gaan wreken!

Tegengas

In 1896 – dus na de vereniging van de kerken uit de Doleantie en de Afscheiding – nam de gereformeerde synode een voorstel tot reorganisatie van de predikantsopleiding in Kampen aan. De Theologische School moest erkenning krijgen als Hogeschool, vonden diverse docenten, onder wie Herman Bavinck. Hij stimuleerde sterk dat het onderwijs meer wetenschappelijk werd. Dit werd versterkt door de voorbeeldfunctie van de Vrije Universiteit. Sinds de vereniging van 1892 behoorde deze instelling tot dezelfde Gereformeerde Kerken in Nederland als de opleiding in Kampen. We mogen wel zeggen dat de geest van Kuyper en van de VU

Kampen behoorlijk beïnvloedde.

Het was alweer Lindeboom die tegengas gaf. Hij vreesde dat de reorganisatieplannen ten koste zouden gaan van het kerkelijk toezicht op de opleiding en van het onderwijs in de geloofsleer. Ook zag hij in dat het bevindelijke leven, dat vanouds in de kerken van de Afscheiding een plaats had behouden, in een wetenschappelijk klimaat minder zou gedijen. Lindeboom vond echter een front van hoogleraren tegenover zich. Ook de naam boven Lindebooms tegenoffensief "Bewaar het pand u toebetrouwd" hielp niet. De synode van Middelburg van 1896 aanvaardde het reorganisatieplan. De geschiedenis zou echter leren dat Lindeboom een vooruitziende blik heeft gehad.

(wordt vervolgd)

N.a.v. Dr. B. de Graaf en dr. G. van Klinken, "Geschiedenis van de Theologische Universteit in Kampen 1854-2004", Uitg. Kok, Kampen, 2005; 366 blz.; ISBN 90 435 1145 5; € 34,90.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

Reactie op: "We komen er nog veel tekort"

Met het oog op de vergadering van het curatorium D.V. eind mei en het predikantentekort binnen onze gemeenten hebt u kennis kunnen nemen van het artikel "We komen er nog veel tekort" van de hand van ds. G.J. van Aalst in De Saambinder van 6 april. Een jongere uit Noord-Holland reageerde hierop. De inhoud en de toon van deze reactie zijn van dien aard dat de redactie het van belang acht dat de lezers ook hiervan kennis nemen.

Beste ds. Van Aalst,

Naar aanleiding van uw artikel in De Saambinder "We komen er nog veel tekort" wil ik u vragen om toch ook als-tublieft Noord-Holland niet te vergeten. Ook bij ons is de predikanten nood groot.

Ds. Neele staat in Lisse en hij heeft aan die gemeente zijn handen vol. Bovendien is hij ook lichamelijk niet

sterk. Ook ds. Hoogerland doet zijn best de gemeenten in Noord-Holland na te lopen, maar kan tenslotte ook maar op één plaats gelijk zijn. Vooral de kleine gemeentes in de kop van Noord-Holland (Classis Amsterdam) hebben op zondag zelden een predikant. Nu moet u niet denken dat ik de leesdiensten veracht hoor dominee, want de Heere bekeert ook mensen door leesdiensten, maar het zou zo fijn zijn als er ook dominees naar het Noorden zouden komen, al was het dan maar één. In de gemeente Amsterdam was voor het laatst in 1986 een predikant en in Enkhuizen voor het laatst in 1996. Enkhuizen heeft de laatste jaren al een aantal predikanten beroepen, maar helaas nam geen van hen het aan. Het is om moedeloos van te worden. Je hoort dat er een dominee beroepen is, je bidt God of Hij hem sturen wil, maar iedere keer hoor je weer dat er bedankt

is. Ik zal niet zeggen dat de Heere geen werk meer in het Noorden heeft, want dat heeft Hij vast en zeker, maar ook in onze gemeente zie je de wereld naar binnen sluipen.

Dominee, het steekt mij als grote gemeentes klagen over hun vacant zijn, maar als er dan op een doordeweekse avond een dominee is, zit er haast geen kip in de kerk. En dat heb ik niet van horen zeggen, ik heb zelf gehoord dat predikanten daarover klaagden. Ik wilde wel dat ze dan maar doordeweeks naar ons kwamen. Gelukkig zijn er ook dominees die ons niet vergeten, en doordeweeks komen preken. Maar we moeten het dan ook echt van de doordeweekse diensten hebben, want de kerken dat we in een jaar op zondag een dominee hebben zijn op één hand te tellen.

Ik hoorde onlangs dat er dominees zijn die liever niet bij ons preken omdat ze dan zo'n lange reis moeten maken.

Maar daar snap ik helemaal niets van. Eén keer in het jaar op een woensdagavond of zo, dat kan toch wel? Ze zijn misschien wel lang onderweg, maar het is toch geen weggegooide tijd?

En misschien redden ze er wel zielen mee voor de eeuwigheid.

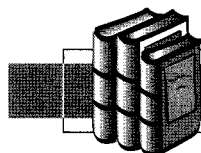
Dominee, ik dacht altijd dat het liefste werk van een predikant was: zielen winnen voor de Heere.

Is het niet zo? Zijn onze zielen dan minder waard? Wat maakt reistijd dan uit? Paulus moest van de Heere wel langere reizen maken voordat hij het Woord verkondigde. O, soms zou ik al die dominees die om die of een andere reden hier niet komen, willen zeggen: Kom over en help! Want ook bij ons is de nood groot, ja ik kan wel zeggen juist bij ons. Omdat die vacante gemeenten waar u over sprak toch nog zoveel voorrechten hebben (of ze dat nu beseffen of niet) die wij hier niet hebben. Dan noem ik bijvoorbeeld het onderwijs. Bij ons heb je geen reformatisch onderwijs. We leven hier niet zo beschermd en de zuigkracht van de wereld is groot, en wie kan uit zichzelf staande blijven?

Dominee begrijp me goed, ik misgun geen één vacante gemeente een predikant, maar daarom zie ik nog wel dat de ene gemeente wat dat betreft meer "verwend" is dan de ander.

Ik hoop van harte dat u zich niet aan mijn brief heeft geërgerd dominee, en dat u het begrijpt. Ik hoop dat ook de nood van Noord-Holland u drukken mag, en dat u om ons denkt en voor ons bidt.

Een jongere uit Noord-Holland.

Boekennieuws

Ds. J.T. Doornenbal, Hanenpoten, uitg. De Banier, Utrecht, ISBN 90-336-05899; 265 pag.; € 19,50.

Wekelijks schreef de bekende Oener predikant ds. J.T. Doornenbal (1909-1975), vele jaren lang, zijn bijdrage voor het gemeentenuws van Oene in de Veluwe kerkbode. Op zijn geheel eigen wijze, ernstig, dikwijls met humor, beschrijft hij vele voorvallen uit het kerkelijk, gemeentelijk en persoonlijk leven. Al deze kerkbodeartikelen heeft Lulof Dalhuizen met zorg samengesteld en (met vele foto's) in boekvorm gebundeld en van een voorwoord voorzien. Reeds eerder zijn er dergelijke bundels verschenen.

De titel van het boek is ontleend aan een bijdrage waarin de predikant schrijft over de pastorietuin (blz. 31 en 32). Op een duidelijke wijze verwoordt ds. Doornenbal hoe hij over de Nieuwe Vertaling denkt (blz. 105). Maar ook andere onderwerpen komen aan de orde.

Op blz. 178 karakteriseert hij ds. Lamain als een krachtfiguur: *"Ik ben niet zo'n krachtfiguur als mijn goede vriend ds. Lamain uit Grand Rapids, Michigan, USA, die het presteerde in de 6 of 7 weken die hij in het vaderland doorbracht iedere dag te preken, soms 3 of 4 maal per dag, die na een dag van 4 diensten nog als een wervelwind in mijn pastorie kwam binnenstormen, 's nachts om 12 uur nog een warme maaltijd naar binnenwerkte, tot 2 uur aan één stuk zat te praten en 's morgens weer bijtijds uit zijn bed kwam, volkomen uitgerust, om zijn tocht met nieuwe energie voort te zetten. Maar ik heb toch de laatste zondag weer 3 keer gepreekt, al kost het mij waarschijnlijk meer kracht dan ds. Lamain in 10 keer."*

Liefhebbers van de geschriften van ds. Doornenbal zullen dit boek zeker waarderen.

Terwolde-De Vecht, ds. D.W. Tuinier

Ds. A. Moerkerken, Intocht; uitg. Den Hertog - Houten; ISBN 90 331 1933 1; 206 blz.; € 14,50.

We lezen in Nehemia 8 dat Ezra en zijn helpers het volk onderwijzen uit het Woord Gods: "En zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en de zin verklarende, zo maakten zij, dat men het verstond in het lezen".

Deze gedachte komt naar boven bij het lezen van "Intocht" De auteur, die onlangs mocht gedenken 25 jaar docent aan de Theologische School te mogen zijn, heeft

van de Heere de gave ontvangen op een heldere eenvoudige wijze de Schrift uit te leggen en toe te passen.

Intocht is het 3^e deel van een drieluik: Uittocht-Doortocht en nu: Intocht. Nadat in de voorgaande delen de uittocht van het volk Israël uit Egypte door de hoge hand des Heeren en de doortocht van dit volk door de woestijn onder Zijn trouwe zorg en liefde ons werden getekend, wordt in dit derde deel behandeld hoe de Heere het volk o.l.v. Jozua brengt in Kanaän. De Kanaänieten worden verslagen en het land ter erfenis uitgedeeld onder Israël, zoals in het boek Jozua beschreven. Het verbond wordt door de Heere vernieuwd, de besnijdenis vindt weer plaats en het Pascha wordt weer gehouden. We lezen hoe het volk, nee, de ark, welke spreekt van Christus, rond Jericho gaat en zo de muren vallen. De gruwelijke zonde van Achan en de deur der hoop in het dal Achor worden beschreven. Ook hoe de Heere het volk de overwinning geeft, de zon die stilstaat bij Gibeon en de maan bij Ajalon. Wat een les ook dat de Kanaänieten nu wel verslagen zijn, maar dat de overgeblevenen nog moeten worden uitgerooid.

We horen de ernstige vermaning van Jozua om de Heere alleen te dienen. De Engel des Heeren vermaant het volk bij Bochim vanwege het verslappen in de strijd. Het volk weent als gevolg van deze vermaning en offert, maar – ontzettend – hun hart is er niet in. Tenslotte eindigt de auteur met een preek over de ware rust die overblijft voor het volk van God.

Deze stof is zo actueel, waardig gelezen en overdacht te worden. Nuttig om te gebruiken in de leesdiensten, maar het is ook nog niet zo'n verkeerde gewoonte om elkaar bij verjaardagen een goed boek te geven. Ook zou nog gedacht kunnen worden om deze drie delen samen als belijdenisgeschenk aan onze kinderen en jonge mensen te geven.

De Heere mocht er Zijn onmisbare zegen over gebieden.

Meliskerke, ds. G.J.N. Moens.

Joh. Westerbeke, Jonge Zangers, deel 7, Uitgeverij 'Middelburg', ISBN 90-74557-21-X, 141 blz., € 9,75

In dit zevende deeltje van de serie 'Jonge Zangers', is iets beschreven uit het leven van Jane Squibb, beter bekend onder de naam Jenny de hutbewoonster (1784-1799), Reinier Buijtelaar (1858-1893), Aaltje Zuidam (1894-1927) en Jannigje

Zondag (1890-1935). Ook is beschreven het overlijden van Renate van der Garde (1990-2003) en het getuigenis dat over haar gegeven is door Ds. J. Roos.

Wat me bij het lezen van dit boekje opviel, is de grote verscheidenheid in de leidingen, waarin de Heere Zijn genade doet uitblinken. Maar tevens de grote eenheid als het gaat over het soevereine van Gods verkiezende liefde.

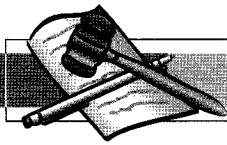
Het eerste verhaal, over Jenny de hutbe- woonster, kennen we uit de beschrijving van Eva Corenwijk. Het lezen van het verslag van Ds. L. Richmond over de bekering van dit arme meisje uit een onkerkelijk gezin in Engeland, is altijd weer ontroerend. Hoe eenvoudig en helder werd dit kind onderwezen in de kennis van haar ellende. Hoe beleefde ze het wonder van het zalig worden door Christus alleen, en dat voor zo één. Wat bleef ze met alles een arme zondares.

Het verhaal van Reinier Buijtelaar is een minder ordelijk verslag en hier en daar mijns inziens wat optochtelijk. Op pag. 55 lees ik: *'Ik boog mijn knieën en bad God, vanwege mijn goddeloos bestaan en vroeg God ernstig om mij maar te verdoemen. Ik werd in de geest opgetrokken in de hoogte, zodat de lucht zich vulde met zwarte geesten. Toen ik nog hoger kwam, zag ik een licht uit de hemel dat mij omscheen, met een engelenheir, alle in het wit, ...'* Ik moet eerlijk zeggen, dat ik deze en andere gedeelten uit deze levensbeschrijving onschrijftuurlijk vindt.

In de geschiedenis van Aaltje Zuidam vinden we een ordelijke, door haarzelf op schrift gestelde, beschrijving van het werk Gods. Ze getuigt van het plaatsmakende werk voor Christus, de oefeningen in Christus, de afhandeling in de vierschaar der consciëntie en de verzegeling daarvan in de ziel.

De beschrijving van het leven van Jansje Zondag door de onder ons welbekende Ds. I. Kievit getuigt van een heldere bekeringsweg, een doorleiding in de kennis van een Drie-enig God en het leven met en in een Drie-enig God. Vooral dit gedeelte geeft ons een indruk van het rijk geofende leven van Gods kinderen in vroeger dagen en de geestelijke armoede van de tijd die wij nu beleven. Het moet ons beschamen, maar ook doen uitzien of de Heere nog eens zo met Zijn Geest onder ons zou willen werken. Wat een rijke troost ligt er in het leven in de gemeenschap met een Drie-enig God. Aangrijpend is de beschrijving van het droeve ongeval en sterven van Renate van der Garde. Ds. Roos beschrijft op welke wijze de Heere hem onderwees, zodat hij mag geloven, dat *'ook al had Renate nooit de daad des geloofs geofend, zij toch de genade des geloofs had ontvangen, waardoor zij met Christus verenigd was en de eeuwige heerlijkheid mocht ingaan'*. We willen dit boekje aanbevelen, ook in handen van jonge mensen, met de opmerking, dat het soms met enig onderscheid moet worden gelezen.

Drachten, ds. G. Hoogerland

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Oudemirdum:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid.

Bedankt:

Voor Groningen:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid.

MEDEDELING VAN HET CURATORIUM VAN DE NETHERLANDS REFORMED CONGREGATIONS

Op woensdag 17 mei j.l. heeft het Curatorium van de Netherlands Reformed Congregations vergaderd in Grand Rapids, Michigan, USA.

Opnieuw is het een jaar dat er geen student zal worden opgeleid. Er zijn thans tien dienstdoende predikanten in Noord Amerika, en een zendingspredikant in Bolivia. Nog niet eerder in de geschiedenis van de gemeenten overzee heeft dat plaatsgevonden. Er zijn jaren geweest dat er een of twee waren en dat met de grote afstanden om te reizen, zowel in Amerika als ook in Canada. Doch hoewel het nu zo anders is, wordt er toch uitgezien naar een student of zoveel als er de Heere geven wil.

Daarom verzoeken wij de gemeenten in het vaderland deze nood voor de Heere neer te leggen. Dat het nood worden mag.

*'Hij en and'ren meer
Riepen tot de HEER',
Die met gunstig oren
Hun geroep wou horen'.*

Met heilbiede en hartelijke groeten,

Namens het Curatorium,

Rev. J. Spaans, voorzitter

Rev. G.M. de Leeuw, secretaris

AMBTSDRAGERSCONFERENTIE CLASSIS THOLEN

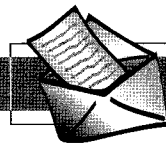
Op D.V. maandag 12 juni zal er een ambtsdragersconferentie in de classis Tholen worden gehouden. Ds. P. Mulder hoopt dan te spreken over "De plaats van de kerk in een veranderende samenleving, vooral in kerkordelijk opzicht."

Deze conferentie wordt gehouden in het verenigingsgebouw "Salem" van de Geref. Gemeente te Nieuwerkerk. Aanvang: 19.30 uur.

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK

Pag. 138, gemeente DORDRECHT.

Predikant is ds. A.A. Brugge, Krispijnseweg 8, 3314 KK Dordrecht, tel. 078-6145355.

Berichten

ZGG PINKSTERCOLLECTE 2006 PINKSTEREN EN HET MOSTERDZAAD

Het Koninkrijk der hemelen wordt vergeleken met een mosterdzaad: de minste onder de zaden – de meeste van de moeskruiden. Deze gelijkenis zal ongetwijfeld bemoedigend zijn geweest voor de discipelen. Hun toekomstige taak zal zijn 'vissers van mensen'. En bij dat werk is er veel weerstand en zijn er veel ontmoedigende dingen. Genoeg om moedeloos van te worden. Maar nu laat de Meester aan de toekomstige arbeiders in de wijngaard zien: Mijn raad zal bestaan, Ik zal Zelf zorgen voor de vrucht, ik sta in voor de geweldige uitbreiding van het Koninkrijk.

Gemeten met onze maatstaven is er van zo'n mosterdzaadje niets te verwachten. Datzelfde geldt van dat handjevol eenvoudige discipelen. Maar wanneer dat zaad en die discipelen verkoren worden tot instru-

ment in de handen van de Koning van de kerk, dan gaan er bijzondere dingen gebeuren. Dan zien we op de Pinksterdag veler harten bewogen worden dan zien we er ook velen in beweging komen. Dat hoort bij elkaar. Het is de Pinkstergeest die de grenzen gaat doorbreken. Het mosterdzaad wordt tenslotte een boom waarin de vogelen des hemels nestelen. Bemoedigend, omdat bij het zendingswerk de vrucht gewaarborgd is.

Het is binnenkort weer Pinksteren. En wie Pinksteren zegt, zegt zending. Graag willen we onze blijdschap en dankbaarheid uitspreken dat veel vacatures vervuld moeten worden. Dat plaatst ons ook voor het feit dat de lasten zeker niet zullen verminderen.

Met vrijmoedigheid bevelen we de Pinkstercollecte in uw milddadigheid aan, 'Opdat de aarde met kennis des Heeren vervuld worde'.

C. Janse

CGO-THEMA-AVOND

Op D.V. donderdag **8 juni** wordt er in gebouw Bêta van het Driestar College te Gouda, Ronsseplein 1, een CGO-thema-avond gehouden. Aanvang: 19.30 uur. Thema: VAST EN ZEKER, over de zekerheid van het geloof en de verzekering van de gelovige.

Inleider: ds. C.J. Meeuse. Forum: o.l.v. dhr. J.H. Mauritz naast de inleider, ds. J.J. van Ekeveld en ds. J.W. Verweij.

ZANGAVONDEN

Dordrecht

Op D.V. maandag **5 juni** (Tweede Pinksterdag) is er in de Grote Kerk van Dordrecht weer de jaarlijkse zangavond van het Ridderkerks mannenkoor. Gastkoren zijn: de jongerenkoren "Heman" uit Capelle a/d IJssel en "Laudate Deum" uit Ridderkerk, die deze avond als één koor-groep meewerken. Ook is er veel samenzang. De collecte is t.b.v. de zending. Sprekers zijn: ds. G.J. van Aalst en ds. J.J. van Ekeveld. Aanvang: 19.00 uur. De kerk is open om 18.15 uur.

's-Gravendeel

D.V. zaterdag **3 juni** is er een zangavond in de Chr. Geref. Kerk te 's-Gravendeel, Zuid Voorstraat 26. Medewerking hieraan verlenen de jeugdkoren "Laat het klinken" uit Puttershoek en "Sjaloom" uit Tholen. Opening en leiding: Ouderling M. van der Elst, meditatie en sluiting: ouderling J. de Weerd. Aanvang: 19.30 uur.

Nieuwdorp

Op D.V. zaterdag **3 juni** is er een zangavond in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nieuwdorp met en voor gehandicapten. Medewerking hieraan verlenen de beide plaatselijke koren: gemengd koor "Zanglust" en jeugdkoor "Jong Zanglust". Er wordt een collecte gehouden voor de Vereniging gehandicaptenzorg van de Geref. Gemeenten "Helpende Handen".

MUZIEK- EN ZANGAVOND

De jeugdbond van de Geref. Gemeenten organiseert op D.V. zaterdag **27 mei** een muziek- en zangavond in de Grote of St. Nicolaaskerk te Elburg. Medewerkenden hieraan zijn: het jongerenkoor "Nil Sin Deo" samen met het gemengd koor "Jubilate Deo" uit Nunspeet, het jongerenkoor "Hosanna" uit Kampen en het chr. ensemble "Crêate Cantus" uit Gemeuiden. Spreker: dhr. J.H. Mauritz. Leiding: ds. B. van der Heiden. Aanvang: 19.30 uur.

FIETSTOCHTEN

DOOR GELDERSE VALLEI

D.V. zaterdag **3 juni** organiseren de zendingcommissies van Rhenen, Wageningen, Scherpenzeel en Veenendaal/Ede weer een regionale fietstocht. Deze keer zijn er diverse routes uitgezet in de Gelderse Vallei. U kunt kiezen uit tochten van 25 tot 60 km. U kunt starten tussen

9.30 en 11.00 uur bij de kerkgebouwen van de Geref. Gemeente van Rhenen (Achterbergsestraatweg 59a), Veenendaal (Vijftien Morgen 51), Ede (Amsterdamseweg 9) en Scherpenzeel (Prinsenlaan 1). De opbrengst is bestemd voor de zending. De kosten zijn € 2,50 voor volwassenen en € 1,50 voor kinderen (max. € 10,- per gezin). Onderweg is er volop gelegenheid om te pauzeren en is er eten en drinken verkrijgbaar. Voor meer informatie bel of e-mail Arjan Cromwijk, 0318-520370 of cromwijk@solcon.nl.

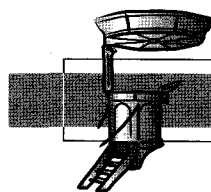
JUBILEUMBOEKJE ZONDAGSSCHOOL MIDDELHARNIS

De zondagsschoolvereniging "Timotheüs" te Middelharnis hoopt op D.V. 7 september haar 75-jarig bestaan te herdenken. T.g.v. dit jubileum is het bestuur voornemens een boekje uit te geven waarin de geschiedenis

van de zondagsschool is beschreven. De kinderen die nu de zondagsschool bezoeken, ontvangen het boekje als geschenk. Voor andere belangstellenden is dit boekje te koop tegen een bescheiden prijs. De oplage is éénmalig en bescheiden van omvang. Om teleurstelling te voorkomen wordt degenen die belangstelling hebben voor dit boekje en **geen** kinderen op de zondagsschool hebben, verzocht nu reeds het boekje te bestellen. Dit kan tot en met **3 juni a.s.** via de volgende telefoonnr.: 0187-483669 of 0187-486417.

JAARVERGADERING HELPENDE HANDEN, AFD. DE BEVELANDEN

De afd. de Bevelanden van Helpende Handen hoopt op D.V. dinsdag **30 mei** haar jaarvergadering te houden in de Petraakerk te Kapelle. Aanvang: 19.45 uur. Ouders en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Predikbeurten

ZONDAG 28 MEI 2006

Aalburg 15.00 uur ds. W.J. Karels; Aalst 9.00 en 14.30 uur ds. Van Dijk; Alblasersdam (in Havenkerk, Wilgenplein) 11.30 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 18.30 uur ds. Meeuse; Alphen a/d Rijn 15.30 uur stud. Van Belzen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Arnhem 10.00 uur ds. W. Harinck (H.A.); Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Verweij; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. Kattenberg; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur stud. Van Belzen; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Breda 18.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 18.30 uur ds. P. Mulder; Deventer 10.00 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. Verweij; Dinteloord 15.00 uur stud. Heijkamp; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Van Manen; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Meeuse; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.00 uur ds. Clements; Eindhoven 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. M. Karens; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kleppe; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Enschede 15.30 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. Schipper; Gemeuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30 uur ds. Tuinier en 14.00 uur ds. De Wit; Gorinchem 10.00 (H.A.) en 15.30 uur

ds. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. L. Blok en 14.00 uur leesdienst; Groningen 9.45 en 15.30 uur ds. Hoogerland; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. De Wit; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hellevoetsluis 10.00 uur ds. Terlouw (bev.ambtsdr.); Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; Herkingen 14.30 uur stud. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. Visscher; Hoofddorp 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Boogaard; Hoozevee 15.30 uur ds. Schot; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. De Waard; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 15.30 uur ds. Van Gelder; Leiderdorp 10.00 uur ds. Paul; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg en 16.00 uur leesdienst; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. Van Boven; Meeuwen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Moerkapelle 9.30 (doventolk) en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuw Beijerland 9.30 uur ds. Van Aalst (openb.bel.) en 18.30 ds. Terlouw; Nieuw-

dorp 14.00 uur ds. Tuinier; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. Van der Net; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Mouw; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. De Jongste; Oosterend- Texel 10.00 en 16.00 uur ds. Veenendaal; Oosterland 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. Mondria; Oostkapelle 15.00 uur ds. De Heer; Oostvoorne 15.30 uur ds. Terlouw; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. Van Krimpen; Poederoyen 18.30 uur ds. Brugge; Poortugaal 19.00 uur ds. Silfhout; Poortvliet 18.30 uur ds. Tuinier; Puttershoek 15.30 uur ds. Van Aalst; Rhenen 10.00 en 17.30 uur leesdienst; Ridderkerk 18.30 uur ds. J. de Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J. de Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Verschuure; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. Kattenberg; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scherpenzeel 18.30 uur ds. F. Mulder; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Driessen; Sint Philipsland 9.30 en 18.30 uur stud. Heijkamp; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Sprang Capelle 18.00 uur ds. Melis; Stad a/h Haringvliet 14.30 uur ds. Van Manen; Terneuzen 15.30 uur ds. Baan; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur ds. Van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Brugge; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Vlaardingen 16.30 uur ds. Paul; Vlissingen 9.30 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westzaan 19.00 uur ds. Golverdingen; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur ds. Van der Poel; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Vermeij; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Schot.

DINSDAG 30 MEI 2006

Aalst 19.30 uur ds. Tuinier; Ede

**ELEKTROTECHNIEK
van den Berg bv**

*Elektrotechniek, verlichtings-
techniek en noodverlichting
voor kerken en scholen*

Bedrijfsweg 16 - 3831 KE LEUSDEN
Telefoon 033-4941235 - Fax 033-4948687
www.elektrovdberg.nl

(Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Beens; Hoogvliet 19.45 uur ds. Baan; Meeuwen 19.30 uur ds. Hakvoort; Naaldwijk 19.45 uur ds. Mondria; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. De wit; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Silfhout; Nijkerk 19.30 uur ds. Tanis; Soest 19.30 uur ds. Vermeij; Zwolle 19.30 uur ds. Van Dieren.

WOENSDAG 31 MEI 2006

Dordrecht 15.00 uur (bevestiging ds. A.A. Brugge) ds. W.J. Karels en 19.30 uur (intrededienst) ds. Brugge; Goudswaard 19.30 uur stud. Joosse; Herkingen 19.30 uur stud. Van Belzen; Hoofddorp 19.30 uur ds. Van Boven; Leerdam 19.30 uur ds. Paul; Moerkapelle 13.45 uur ds. Clements (huw. bev.); Nisse 19.30 uur ds. De Heer; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Moens; Oosterend- Texel 19.00 uur ds. Veenendaal; Opperdoes 19.30 uur stud. De Waard; Ouddorp 19.30 uur ds. Van Gelder; Puttershoek 19.30 uur ds. Mondria; Stolwijk 19.30 uur ds. Kleppe; Utrecht 20.00 uur ds. Verschuure; Vlaardingen 19.30 uur ds. Hogchem; Zaandam 19.30 uur ds. Terlouw.

DONDERDAG 1 JUNI 2006

Borssele 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-west 19.45 uur ds. P. Mulder; Enkhuizen 19.30 uur ds. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 14.30 uur ds. W.J. Karels (huw. bev.); Herkingen 14.30 uur ds. P. Blok (huw. bev.); Kapelle-Biezeling 19.45 uur ds. Baan (bijbellezing); Melissant 19.30 uur ds. W.J. Karels; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Melis; Sprang Capelle 19.30 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 14.15 uur ds. Tuinier (huw. bev.); Zeist 14.30 uur ds. Van Ekeveld (huw. bev.).

VRIJDAG 2 JUNI 2006

Hardinxveld-Giessendam 14.30 uur ds. W.J. Karels (huw. bev.); Scherpenisse 14.45 uur ds. Brugge (huw. bev.); Soest 13.30 uur

ds. Visscher (huw. bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur. Zaterdag tot 13.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open.

U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barreellei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

Voor de vele blijken van medeleven die wij ontvingen na het overlijden en bij de begrafenis van mijn lieve man, onze zorgzame vader en altijd meelevende opa

Dirk Jan Laros

betuigen wij u onze oprechte dank.

G. Laros-Mauritz
Kinderen en kleinkinderen

Ede, mei 2006

Bij Kliksafe-ADSL krijgt u optimale veiligheid.

Goed voor uw pc,
voor u en uw kinderen!

www.kliksafe.nl/adsl
of bel (0341) 27 49 99

kliksafe
...bewuste keus

Klikwereld: voor kids tot en met 12 jaar. Leuk en leerzaam.

Probeer het een week vrijblijvend!

www.klikwereld.nl
of bel (0341) 27 49 99

Christelijke begrafenisverzorging
De Bruijn

Voor een meer eervolle begrafenisverzorging
in de provincie Utrecht en
de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.
Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

Revoke

Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

Reformatorische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.
Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**
b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.
De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Te huur: **Elspeet, vak.huisje, 4-pers.** Tel. 0318-456768.

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.
Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Voor vak. in klein dorpje in Wallis (Zw.) is ons **challet** nog te huur. Van 15/7 t/m 19/8 bezet. Tel. 06-51063278.

VLOERTEGELS

NATUURSTEEN- EN TEGELVLOEREN

De **KROON KWALITEITEN** :

KEUZE uitgebreide showroom: 1.200 m² presentatie met ruim **300 soorten natuursteen vloeren** en meer dan **250 soorten tegelvloeren**

KENNIS gedegen advies; ook bij u op locatie

KUNDIG vakkundige plaatsing; evt. met vloerverwarming

KLASSE klantvriendelijk, prima service en nazorg

KROON

WWW.KROONSTENENVLOEREN.NL

Energieweg 8c • 4231 DJ Meerkerk • Tel 0183-354225

De showroom is geopend van di-vr 9.30-17 u en za

KERKEN

Altijd speciale condities voor vloeren in kerkgebouwen.

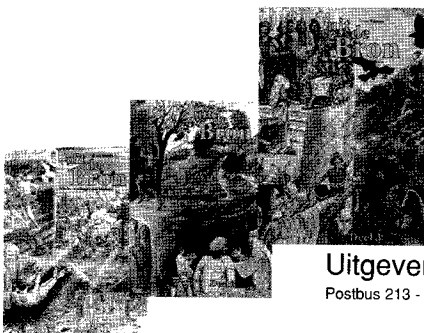
U wilt persoonlijk & vrijblijvend advies?

Bel dan even voor een afspraak, we nemen graag de tijd voor u.

Nieuw verschenen Uit de Bron deel 3

Bijbelse vertellingen voor kinderen met prachtige sprekende illustraties

door C. van Rijswijk
324 pagina's
€ 26,00

Uitgeverij en Boekhandel

Postbus 213 - 3850 AE Ermelo - tel. 0341-563310 Fax 0341-493055

e-mail:
delezer@kliksafe.nl

Nieuw

C. van Rijswijk is gestart met een nieuwe serie boekjes voor kinderen van 4-6 jaar. De boekjes zijn voorzien van prachtige illustraties en bevatten uitsluitend eenlettergrepige woorden.

Indmiddels verschenen:

deel 1: bram en de boog

(hoe de bestolen Bram door darpsbewoners wordt geholpen)

deel 2: brentz en de kip (hoe ds Brentz wonderlijk werd onderhouden)

deel 3: op zoek naar het Kind (de Wijzen uit het Oosten)

de Ster-serie

€ 7,50 per deel

Deze deeltjes zijn bijzonder geschikt voor kinderen die beginnen te lezen.

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 – 612 40 81

Voor al uw **NIEUWE** en **TWEEDEHANDS**: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop Gebruikte Boeken

maandag gesloten

BOEKENMARKT op D.V. 27 mei bij winkelcentrum De Hoge Wal in Rijssen. Van 10-16 uur.

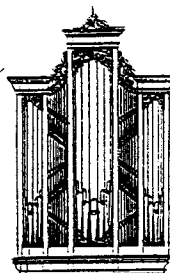
Op D.V. **vrijdag 3 juni boekenmarkt** op de Markt in Staphorst. Tijd: 10-16 uur. (theologie, kinderen hobbyboeken, enz.) P. Helder, 0318-543570.

Te huur: mooie vak.won. voor 2 pers. in **Rijssen**. Tel. 0548-512182.

T.h. in het hartje v.d. **Veluwe**, nabij pr. bossen, Kootw.zand en 't Loofleswater, onze gezell. **vak.won.**, t/m 6 pers., kindvriendelijk. Ook voor 2 echtp., v.a.g.v., fietsen aanw. Nog vrij met Hemelvaartsdag en Pinksteren en week 28 en na week 33. Event. foto's thuis gestuurd. Tel. 0318-456216 of 06-23453183.

Te huur, **Stacaravan** op minicamping De Lingehoeve te **Spijk**. Gezellig en kindvriendelijk. Nog vrij in wk 30 en vanaf wk 33, voor- en naseizoen. 0183-628864

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Voorstraat 41 – 3245 BG Sommelzdijk
Tel. (0187) 48 26 14 – Fax (0187) 48 45 20

SATSA

**REIZEN NAAR
ZUID-AFRIKA**

Wekelijks naar o.a.:

- Swaziland
- De Panorama Route
- Kruger Nationale Park

Dagelijks naar o.a.:

- Johannesburg
- Pretoria

Geschikt voor grote en kleine groepen.

Aantrekkelijk verblijf in Sandton, Johannesburg.

Voor meer informatie:

+27 11 706 4809
+27 82 900 9368
+27 11 463 6810
wybe@umfulatours.com
www.umfulatours.com

Te huur op camping **De Hofstee** te **Nunspeet** ons **zomerhuis**, v.a.g.v. Nog vrij wk 22, 23 24, 26, 27 en na wk 35. Tel. 0113-572513.

BARNEVELDSE BEGRAFNISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

J. de Groot b.g.g.: G. de Groot
Barneweg 87 J.H.D. Vermeulenstraat 5
3771 RN 3774 JW
Barneveld Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-490728 Tel.: 0342-441812

De beschermende woonvorm Toevlucht in Kapelle zoekt een

Begeleider (m/v)

24-36 uur per week

Salaris: FWG 40, min. € 1.561,- en max. € 2.425,- bij een 36-urige werkweek.

De functie

- Je begeleidt individuele cliënten op methodische wijze en biedt groepsbegeleiding aan cliënten in de woongroepen.
- Je initieert en onderhoudt contacten met het netwerk van de cliënt.
- Je werkt zelfstandig in wisselende diensten.
- Er zijn doorgroeimogelijkheden tot senior begeleider.

Het profiel

- Je beschikt over een relevante opleiding (min. MBO-niveau).
- Je hebt ervaring binnen de psychiatrie of aanverwante werksoorten.
- Je bent in staat anderen te motiveren, bent open en enthousiast.
- Je bent in het bezit van een rijbewijs (B).

Van onze medewerkers vragen we instemming met de grondslag van Eleos: de Bijbel als Woord van God en de drie Formulieren van Enigheid.

Deze identiteit geeft de zorgverlening meerwaarde en een eigen gezicht.

Informatie

Voor een uitgebreide functiebeschrijving en/of meer informatie kan contact opgenomen worden met mevrouw A. Weststrate (*locatiemanager*), tel. (0113) 34 31 30. E-mailen kan ook: plonie.weststrate@eleos.nl

Sollicitatie

Schriftelijke sollicitaties kunnen o.v.v. **vacaturenummer 60538 (vermelden op envelop)** uiterlijk tot **7 juni 2006** worden gericht aan Eleos, t.a.v. afdeling P&O, Postbus 306, 3430 AH te Nieuwegein. Of per e-mail: vacature@eleos.nl

Kijk voor meer informatie op: www.eleos.nl

Begrafenisonderneming STAM

Planetenlaan 26, 2957 SN Nw.Lekkerland
Tel. 0184 - 685240. - Geen crematies -

Te huur: zelfst. woonruimte in buitengebied, omg. **Lunteren-Wekerom** voor 1 pers. Vrij v.a. 15-09-06
Tel. 0318-461486

Voor het leveren en leggen van **natuurstenen- en keramische vloeren. Alleen eerste klas kwaliteit en steeds de laagste prijs.**
Tegelzettersbedrijf J. Slingerland,
0184-611917.

Uitgesneden teksten div. modellen
G. v.d. Dikkenberg, Munnikenweg 11,
3905 MD Veenendaal, tel. 0318-540252

Help slachtoffers Darfur

Volkerenmoord in de Soedanese provincie Darfur. Resultaat: 180.000 doden en 2 miljoen vluchtelingen. Het lijden is onbeschrijfelijk.

Het deputaatschap helpt in vluchtelingenkampen in Darfuren buurland Tsjaad; met voedsel, water, sanitair, onderdak en gezondheidszorg.

Help mee!

**Giro
307447**

t.n.v.
Dep. Bijzondere
Noden, Woerden
n.v.v. 'Darfur'

DOE

WEL

DEPUTAATSCHAP TOT
HULPVERLENING IN
BIJZONDERE NODEN VAN
DE GEREFORMEERDE
GEMEENTEN

Postbus 615 • 3440 AP Woerden
T (0348) 48 99 10 • F (0348) 48 37 21
E hbn_relief@cbgg.nl • Giro: 307447

Wij verzorgen begravenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - Geen crematies

Te huur **ruime vakantiewoning** in **Zuid-Alberta, Canada**, omgeving van Lethbridge. Prachtig gelegen, uitzicht op rivier, prairie en Rocky Mountains, dichtbij dorp en kerken.
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.
Hollands sprekend.

Zorgverleners

KRAAMZORG

THUIZORG

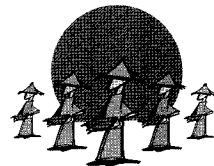
RST Zorgverleners.
600 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Stichting China

Veenendaal

Kinderellende in China

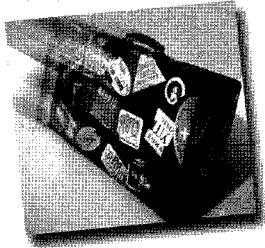
"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal
e-mail info@stichtingchina.nl
Giro 320666 t.n.v. Stichting China
www.stichtingchina.nl
tel. 0318-510320

Van Noord naar Zuid

'Het zwaartepunt van het christendom is de afgelopen honderd jaar verschoven van het noordelijk naar het zuidelijk halfrond.'

Een citaat uit het artikel "Christendom in Nederland" van ds. W. Silfhout, enkele weken geleden in De Saambinder. Wat heeft ons de gestadige achteruitgang van het christendom, juist ook in Nederland, te zeggen? Heel veel! Dat zult u beamen. Maar de praktijk? Soms zo tegenstrijdig. Het deputaatschap voor de evangelisatie heeft nog nooit zoveel evangelisten in dienst gehad dan nu. Zes, om precies te zijn. Van Noord tot Zuid-Nederland; zelfs één in België. Echter, de begroting voor dit jaar laat een verlies zien. Als de we inkomsten van 2005 doorrekenen, komen we tekort in 2006. Kunt u deze weken iets extra's missen? Velen trekken deze zomer van Noord naar Zuid. Wie trekt er ook eens extra de portemonnee?

SPECIALE VAKANTIE-ACTIE 2006

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE Geref. GEMEENTEN

Ja, ik kan wel wat extra's missen deze weken om het evangelisatiewerk te steunen. Ik machtig het deputaatschap voor de evangelisatie om eenmalig een extra bedrag af te schrijven, namelijk (aankruisen):

- 10 euro
 15 euro
 25 euro
 50 euro
 100 euro
 ..... euro

Wilt u het direct overmaken? Dat kan.
 Bank 3624.26.457
 Of giro 628912.
 O.v.v. Vakantiegift 2006.

Ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag van mijn rekening eenmalig wordt afgeschreven. Ik behoud het recht om het afgeschreven bedrag binnen 30 dagen terug te vorderen via de bank.

Naam: dhr./mevr. ....

Adres: .....

Pcode: ..... Plaats: .....

Bank-/Girorekening: .....

Handtekening: _____
 Bon uitknippen en in envelop naar:
 Dep. Evangelisatie, Antwoordnummer 2499, 3440 WB WOERDEN.
 Hartelijk dank!

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
 Tel. 010 - 4600509

Te koop: zgh **CHALET** te Putten (gld) op rustig park, tegen bosrand.
 Tel. 06-15270317

Te Koop Ter Horststraat 31 Rijssen

Op een uitstekende locatie, niet ver van het centrum en NS station gelegen in aanbouw zijnde riant vrijstaand woonhuis, met vrijstaande stenen garage, bijkeuken en serre-uitbouw. De woning is gelegen tegenover de Noorderkerk en op loopafstand van basisschool. De woning dient aan de binnenzijde nog te worden afgewerkt o.a. cv, keuken en sanitair.

Indeling: Beg. grond: zij-entree, hal, toilet, werk/hobbykamer, royale living met (woon)keuken en bijkeuken. 1e verd: overloop, badk, hoofdsplkammer over volle breedte, 2e en 3e slpkamer en tevens is er nog een werk/hobbykamer.

2e verd: middels vaste trap te bereiken, overloop, berging/cv-ruimte, 4e en 5e slpkamer.

Bijzonderheden: * Perceelsopp 368 m² * Bwjr 2006 * Inhoud 715 m³ * Woonopp 180 m².

Koopsom: n.o.t.k.

Voor meer informatie 0548 - 540952

BOEDER COMFORT KLEDING

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.

Preekjassen - Jacquets - Pantalons

Streeppantalons - Overhemden -

Stropdassen - Sokken - Overjassen

Hoeden - Schoenen

Glashorst 123a Scherpenzeel (Bezoek graag op afspraak)
 Telefoon: 06-53215334 / 033-2778068 / 25-89830

SERVICE AAN HUIS MOGELIJK!

Sinds 1855 vertrouwd en betrokken

- **WEVERS** begrafenisverzorging staat al vele jaren bekend om hun vakkundige stijlvolle verzorging en begeleiding van begravenissen. Wij beseffen dat in droeve omstandigheden alleen persoonlijke wensen tellen.

WEVERS

Begrafenisverzorging

Wij verzorgen begravenissen in de regio Neder-Betuwe, Buren, Overbetuwe, Rhenen, Veenendaal, Wageningen e.o.

Brederode 16 6669 GL Dodewaard
 Koningsstraat 14 4043 JB Opheusden

Wij zijn dag en nacht voor u bereikbaar.

Tel. 0488 41 10 55 of 0488 44 15 90

~ geen crematie ~

KLASSE

MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

tel. 0180 - 31 56 52

Nieuwkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
 Krabbendijke, Oostpolderweg 1
 Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
 Beesd, Veerweg 14
 Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

**CHR. BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR**

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

Wij verzorgen begrafenissen in Veenendaal,
Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

Gez. woonruimte in omg. Delft
voor 1-5 studenten miv sept.
0186-612118 of 06-20630727

NatuursteenHuis
vakmensen vertalen uw wensen

- Marmer, graniet en hardsteen (voor binnen & buiten)
- Grafmonumenten
- Vakkundig advies

Goes tel (0113) 216555
Utrecht tel (0118) 612579
voor leveringen buiten Zeeland

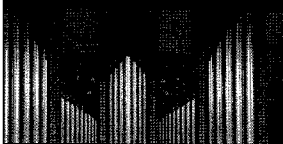
**Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horsssen bv**

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw · restauratie · overplaatsing · onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

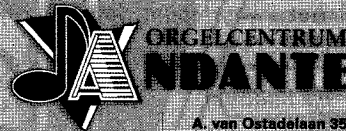
Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (0310) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

JOHANNUS - CONTENT - DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
ruime collectie bladmuziek (ook klavar) en CD's

A. van Oostelaan 35
3904 TJ Veenendaal

Tel: 0318 - 505063
Fax: 0318 - 505851

info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIËLIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

**Collectebonnen
machinaal tellen?**
vraag demo en/of referentie
0548-515415

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

7E DRUK VAN DIT ONOVERTROFFEN STANDAARDWERK

Matthew Henry

**VERKLARING VAN HET OUDE
EN NIEUWE TESTAMENT**

9 delen

gebonden in scabrin-leer
Formaat: 17 x 24,5 cm
Omslag: 1400 blz.
Uitgeverij D.V. sept. 2006
ISBN 90 258 2985 8

€ 295,-

incl. verzending € 349,-

€ 54,-

Onovertroffen

De Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament door Matthew Henry is een onovertroffen werk. Zij heeft door de eeuwen heen haar waarde bewezen als betrouwbare gids voor iedereen die de Bijbel als Woord van God wil verstaan. Ongewijfeld zijn er commentaren die Henry's werk in geleerdheid overstijgen, maar daardoor boeten zij voor velen wel in aan begrijpbaarheid. Het ging Henry dan ook niet om een proeve van geleerdheid. Hij wilde een heldere en eenvoudige verklaring geven voor iedereen die de vertroosting zoekt van Gods Woord.

In die opzet is hij als geen ander gestaagd. Zijn uitleg is, zoals de volledige titel zegt, letterlijk en praktisch: een vertolking van de Bijbel als Gods Woord, toegepast op het leven van alledag.

Sinds de eerste uitgave heeft dit werk een creplaats ingenomen, niet alleen in de studeerkamers van geleerden en predikanten, maar juist ook in de huiskamers van talloze christelijke gezinnen.

Auteur

Matthew Henry (1662-1714) werd in 1687 als predikant bevestigd. Zijn leven kenmerkte zich door een vrijwillige en frons plichtvervulling en werd gedragen door een diepe verbondenheid met de Bijbel. Zijn dagelijkse bijbellezing in huiselijke kring - waarna Henry het gelezede verklaarde - en zijn prediking bereidden hem uitstekend voor op zijn hoofdwerk, de Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament.

Ja, ik teken nu in op de negendelige Bijbelverklaring van Matthew Henry voor de intekenprijs van €295,-. Direct na verschijning stuurt u mij deze verklaring zonder bijkomende kosten toe.

Naam: .....

Adres: .....

Postcode: .....

Woonplaats: .....

Telefoon: .....

Stuur de bon in een envelop, zonder postzegel, aan:
BOEKHANDEL GEBR. KOSTER
Antwoordnummer 1052
3770 VB Barneveld

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86